

אפשר לפנות את ההתנחלויות, אבל הסכסוך לא ייגמר בזה

מירון רפפורט 13:40, 13 ביוני 2023 🔔 התראות במייל

כמעט לא עובר יום בשבועות האחרונים בלי שהממשלה או חברים בה מציגים יוזמה חדשה: מאיסור על הנפת דגלי פלסטין בקמפוסים עד הכפפת החלטות הממשלה ל"ערכי הציונות", מחיזוק ועדות הקבלה עד הקמת ישובים יהודיים חדשים בנגב, וכולן מיועדות לבצר את העליונות היהודית בתוך ישראל.

אבל בעוד שחלק ניכר מהיוזמות האלה נתקעות או מורדות מסדר היום רגע אחרי שעלו, בגדה המערבית, כפי שכתבה בצדק נעה לנדאו, ממשלת הימין מצליחה לקדם את סדר היום שלה וה"שיבה" לחומש היא דוגמה בולטת בהקשר הזה.

זה לא צריך להפתיע. לא רק שהמחאה נגד ההפיכה לא מצליחה להוציא מפיה את המלה "כיבוש", וביטול חוק ההתנתקות בצפון הגדה המערבית עבר בקולות ה"אופוזיציונר" בני גנץ ומפלגתו, אלא שהמצב החוקי בגדה המערבית מאפשר את זה. הגדה המערבית נתונה לשלטון צבאי, שיכול לעשות פחות או יותר מה שהוא רוצה. בישראל הריבונית (עדיין) שולט חוק אזרחי.

החיבור בין ההסתערות הסמוטריצ'ית על הגדה המערבית ובין חוקי הלאום המשודרגים בתוך ישראל מוכיח את מה שהיה ברור מהרגע הראשון. ההפיכה

המשטרית באה לעולם כדי לייצר האחדה בין השטחים הכבושים ובין ישראל הריבונית, ולכונן בכל המרחב שבין הירדן לים משטר של עליונות יהודית. יריב לוין עצמו הבהיר זאת בישיבת ממשלה שעסקה ב"סכנה הדמוגרפית" בגליל, כשהסביר שהרפורמה שלו נחוצה כדי ש"בבית המשפט העליון יהיו שופטים שיבינו" שיש "(יהודים ש)לא מוכנים לגור עם ערבים".

משום כך, ההתנגדות לממשלה הנוכחית צריכה קודם כל להיות התנגדות לעליונות יהודית בכל השטחים שהממשלה שולטת בהם - בגדה המערבית, בירושלים, בעזה וכמובן בתוך ישראל. אל מול חזון הבלהות הזה של עליונות יהודית, צריך להעמיד את החזון הנגדי: שוויון זכויות אזרחי ולאומי לכל יושבי הארץ הזו, בלי זכויות יתר, בלי עליונות, בלי אפרטהייד.

העקרונות האלה צריכים לעמוד בלב המאבק נגד ממשלת הימין הפשיסטית הנוכחית. הרי גם אם נניח שאפשר מחר להסיג את הצבא מהגדה ולפנות את כל ההתנחלויות, שאלת העליונות היהודית לא תיעלם. היא לא נולדה ב-1967, אלא הרבה קודם. מאות היישובים היהודיים שהוקמו מאז 1948 לעומת אפס יישובים לערבים, חוק נכסי נפקדים, חוק הלאום, ומבול החוקים של הממשלה הנוכחית - כולם חתרו וחותרים לכינון עליונות יהודית. האדישות הנפשעת לרצח יותר ממאה אזרחים ערבים תוך פחות מחצי שנה היא ביטוי לאותה גישה. כדי להגיע לחיים של שוויון בארץ הזו, לא משנה מה יהיו גבולותיה, צריך לפרק את העליונות הזו.

המושג "הפרדה" הוא חלק בלתי נפרד מרעיון העליונות היהודית. מדרום אפריקה או מארצות הברית של לפני מרטין לותר קינג, אנחנו יודעים שהמושג

"נפרד אבל שווה" הוא אחיזת עיניים, הוא יופמיזם לעליונות אתנית. הרי גם ועדות הקבלה נועדו לכאורה לשמור על "נפרד אבל שווה", ואנחנו יודעים כמה הן נגועות באפליה. לכן המושג הזה צריך לצאת מהלקסיקון של מה שנקרא "מחנה השלום".

הפרידה מהמושג "הפרדה" לא מחייבת פתרון פוליטי מסוים. אפשר בהחלט לדבוק בפתרון שתי המדינות הקלאסי - חזרה לגבולות ה-4 ביוני 1967 והקמת מדינה פלסטינית עצמאית בגדה המערבית, ירושלים המזרחית ורצועת עזה. לא בשם ה"היפרדות מהפלסטינים", אלא בשם החוק הבינלאומי. לחלופין, אפשר לאמץ את הרעיון של שתי מדינות בגבולות פתוחים וחופש תנועה ומגורים, כפי שמציעה תנועת ארץ לכולם, מה שזכה לשם פתרון הקונפדרציה. אפשר לדגול במדינה אחת שיויונית בין הירדן לים, אפשר לדגול בפדרציה. הכל מונח על השולחן, ובלבד שרעיון העליונות היהודית, ואיתו רעיון ההפרדה, ירדו ממנו.

פתרון הקונפדרציה, שאליו רומזת לנדאו במאמרה, לא בהכרח יוצא מתוך נקודת הנחה שאי אפשר לפנות את המתנחלים. פינוי המתנחלים, כולם או חלקם, הוא לא פשוט, אבל הוא בוודאי אפשרי, אם יש רצון פוליטי מתאים. אבל יחד עם זאת צריך להודות שפינוי המתנחלים לבדו לא יסיים את הסכסוך. בלי פירוק העליונות היהודית, בלי להתמודד עם תוצאות הנכבה, יהיה קשה מאוד להשיג שלום יציב, וודאי שיהיה קשה מאוד להתחיל תהליך של פיוס.

השאלה היא אחרת. השאלה היא מהו היעד שאנחנו, יהודים ופלסטינים, שמים מולנו, מה היעד שאליו אנחנו רוצים להגיע. והיעד הזה, בעינינו, הוא הכרה של העמים שחיים בין הירדן לים בקשר זה של זה לארץ הזו, ויצירת בסיס של

שותפות ושל חופש תנועה ומגורים לכולם בכולה. ישראלים יהודים יוכלו לחיות בפלסטין, ובלבד שיקבלו את ריבונותה ובכך יפרקו מעל עצמם את העליונות היהודית. פלסטינים, כולל פליטים השבים למולדתם, יוכלו לחיות בישראל, ובלבד שיקבלו את ריבונותה וחוקיה.

קונפדרציה מעצם שמה היא שותפות שוויונית בין שתי מדינות עצמאיות. הקונפדרציה שאנחנו מציעים היא פתרון שתי מדינות, רק משוכלל יותר. זה לא אילוץ, זו בחירה בעתיד צודק יותר, ובחזון טוב יותר לכולם.

הכותב הוא ממייסדי תנועת ארץ לכולם. הערב "הארץ" יארח דיון על פתרון לסכסוך הישראלי-פלסטיני